

Karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

1.1.1. Eelnõu on ajendatud asjaolust, et politsei on KarS § 151¹ Rahvusvahelise kuriteo toetamine ja õigustamine korduvalt kuritarvitanud.

Näiteks Jaak Valge ja Andres Aule aktsioon Tallinnas, kus Kirjanike Majale riputati protestiks küüditamisel osalenud kirjaniku bareljeefi vastu ENSV lipp. Eelmärgitud isikute osas kohus selle osas süüd ei tuvastanud.

Teiseks juhtumiks käesoleva aasta juulis toimunud Sinimägede lahingu mälestussündmus, kus politseinikud üritasid Sinimägede kangelase Paul Maitla tütar, Kai Maitla-Brauerit ürituselt lahkuma sundida. Põhjuseks tema särgil olev väidetav «keelatud sümboolika». Politseibussis selgus, et tema isa võitlusega otseselt seonduvas Rüütliristis ja surnupealuus midagi keelatud ei olnud. Mokaotsast kostis ka politseinike vabandus, kuid kahju oli juba tekitatud närvipingel, osalejate meelehärm ja ilmselge lugupidamatus nii asjaosalise kui ka mälestusürituse suhtes.

Kolmandaks. 31. augustil toimunud politseioperatsioon, mille käigus konfiskeeriti Lihulasee viidav mälestusmärk Eesti sõduritele, kes Teises maailmasõjas kaitsesid meie maad Nõukogude armee sissetungi eest.

Ka juhtivad juristid on nimetatud eelnõu alusel politsei poolt teostatud menetlustoiminguid väga tugevalt kritiseerinud. Näiteks vandeadvokaat Carri Ginteri sõnul ei vasta politsei ja siseministri õigustused Lihula monumendi koopia konfiskeerimisel sellele, mis on agressioonisümbolite kohta seaduses kirjas. "Nii politsei- ja piirivalveameti esindaja (Lääne prefektuuri politseijaoskonna ülem Üllar Kütt - toim) kui ka minister Lauri Läänemets eksisid "Aktuaalses kaameras" seoses agressioonisümbolika ja Lihula samba teemaga. Kuna olin seaduseelnõu valmimisprotsessi kaasatud tean, et sümbolika üldist keeldu karistusseadustikku kirja ei saanud," märkis Ginter.

Karistusseadustiku järgi ei piisa sümboli avalikku kohta viimisest ega selle kasutamisest. Koosseisu realiseerimiseks tuleb seda teha "... neid tegusid toetaval või õigustaval viisil".

Kuidas transpordis oleva sümboli puhul politsei tuvastas sümboli kasutamise agressiooni toetaval viisil, jääb Ginteri sõnul segaseks.

"Sümboli omamine ja transportimine on seadusega kooskõlas. Nii võib mul autos rõõmsalt olla kasvõi tonn haakriste ja viisnurki. Tundub, et kuller kasutas sümbolit seda neutraalselt transportival viisil. Nii puudub ka igasugune vajadus sümbolitele ekspertiisi teha, sest õiguserikkumist toimunud ei ole."

Ginteri sõnul tuleb olla eriti ettevaatlik, et me selliseid uusi koosseise rakendaksime vastutustundlikult.

"Muidu jääme peagi oma vabadusest ilma".

(03.09.2024 ERR Uudised)

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärgiks on lõpetada normi kuritarvitamine jõustruktuuride poolt.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

5. Seaduse mõju

Muudatus välistab alusetute etteheidete koostamise ja rakendamise politsei poolt.

6. Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused

Seaduse muudatusega ei kaasne kulusid vaid hoiab kokku põhjendamatuid menetluskulusid.

7. Rakendusaktid

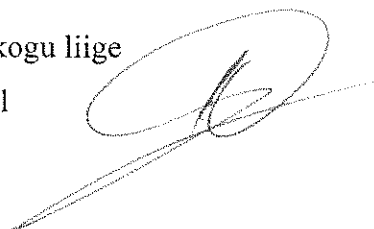
Seaduse jõustamiseks ei ole eraldi rakendusakte vaja.

8. Seaduse jõustumine

Eelnõu jõustub seaduse avaldamisest Riigi Teatajas.

Algatab Riigikogu liige

Kalle Grünthal

09.09.2024